

COMUNICAREA COMISIEI

LINIILE DIRECTOARE PRIVIND AJUTORUL DE STAT PENTRU SALVAREA ȘI RESTRUCTURAREA ÎNTEPRINDERILOR AFLATE ÎN DIFICULTATE

(2004/C 244/02)

(Text cu relevanță pentru SEE)

1. INTRODUCERE

1. Comisia adoptă primele sale Linii directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate ⁽¹⁾ în 1994. În 1997, Comisia a adăugat norme speciale pentru agricultură ⁽²⁾. O nouă versiune a liniilor directoare a fost adoptată în 1999 ⁽³⁾ și expiră la 9 octombrie 2004.
2. Prin prezenta versiune a liniilor directoare, al căror text se bazează pe versiunile anterioare, Comisia dorește să efectueze anumite modificări și clarificări determinate de o serie de factori.
3. În primul rând, în temeiul concluziilor reuniunilor Consiliilor Europene de la Stockholm din 23 și 24 martie 2001 și de la Barcelona din 15 și 16 martie 2002, care au chemat statele membre să continue să reducă ajutorul de stat ca procent din produsul intern brut, reorientându-l, în același timp, spre obiective mai orizontale ale interesului comun, inclusiv obiective privind coeziunea, pare justificată o mai atentă cercetare a denaturării create de acordarea ajutorului pentru operațiuni de salvare și restructurare. Acest fapt este, de asemenea, în concordanță cu concluziile Consiliului European desfășurat la Lisabona între 23-24 martie 2000, care vizează creșterea competitivității economiei europene.
4. Ieșirea de pe piață a întreprinderilor ineficiente este o parte normală a funcționării pieței. Salvarea de către stat a unei întreprinderi care intră în dificultate nu poate deveni o regulă. Ajutorul pentru operațiuni de salvare și restructurare a dat naștere în trecut unora dintre cele mai controversate cazuri de ajutor de stat și se numără printre tipurile de ajutor de stat care provoacă cele mai mari denaturări. Prin urmare, principiul general al interzicerii ajutorului de stat prevăzut în tratat ar trebui să rămână regula, iar derogarea de la respectiva regulă ar trebui să fie limitată.
5. Principiul „prima și ultima dată” este întărit și mai mult, pentru a se evita folosirea de ajutoare de salvare sau restructurare repetate pentru a menține întreprinderile în viață în mod artificial.
6. Liniilor directoare din 1999 au făcut o distincție între ajutorul de salvare și ajutorul de restructurare, respectiv ajutorul de salvare a fost definit ca asistență temporară necesară menținerii pe linia de plutire a unei întreprinderi în dificultate, pe perioada de timp necesară elaborării unui plan de restructurare și/sau a unui plan de lichidare. În principiu, măsurile de restructurare finanțate prin ajutor de stat nu puteau fi angajate în această fază. Cu toate acestea, o asemenea distincție strictă între salvare și restructurare a dat naștere la dificultăți. Întreprinderile aflate în dificultate ar putea fi nevoite să ia anumite măsuri structurale urgente pentru a opri sau reduce înrăutățirea situației financiare încă din faza de salvare. De aceea, prezentele linii directoare extind conceptul de „ajutor de salvare” pentru a permite beneficiarului să ia măsuri urgente, chiar și de natură structurală, cum ar fi închiderea imediată a unei filiale sau alte forme de încetare a unor activități generatoare de pierderi. Dat fiind caracterul de urgență al respectivelor ajutoare, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a opta pentru o procedură simplificată pentru a obține aprobarea acestora.
7. În ceea ce privește ajutoarele de restructurare, pornind de la liniile directoare din 1994, liniile directoare din 1999 au continuat să solicite o contribuție substanțială la restructurare din partea beneficiarului. În cadrul prezentei revizuirii, este necesar să se reafirme cu mai multă claritate principiul că respectiva contribuție trebuie să fie reală și să nu conțină ajutor. Contribuția beneficiarului are dublu scop: pe de o parte, va demonstra că piețele (proprietarii, creditorii) cred în fezabilitatea revenirii la viabilitate într-o perioadă rezonabilă de timp. Pe de altă parte, va asigura că ajutorul de restructurare este limitat la minimumul necesar pentru restabilirea viabilității, limitând, în același timp, denaturarea concurenței. În acest sens, Comisia va solicita, de asemenea, măsuri compensatorii pentru a reduce la minimum efectul asupra concurenților.

⁽¹⁾ JO C 368, 23.12.1994, p. 12.⁽²⁾ JO C 283, 19.9.1997, p. 2. A se vedea, de asemenea, nota de subsol în legătură cu titlul capitolului 5.⁽³⁾ JO C 288, 9.10.1999, p. 2.

8. Acordarea de ajutor de salvare sau restructurare pentru întreprinderile aflate în dificultate poate fi considerată legitimă numai în anumite condiții. Se poate justifica, de exemplu, prin considerații de politică socială sau regională, prin necesitatea de a ține seama de rolul avantajos jucat de întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) în economie sau, în mod excepțional, prin dorința de a menține o structură de piață concurențială, în situația în care desființarea unor întreprinderi ar putea conduce la monopol sau la o situație strânsă de oligopol. Pe de altă parte, nu ar fi justificat să se mențină în viață în mod artificial o întreprindere într-un sector cu supracapacitate structurală pe termen lung sau atunci când întreprinderea poate supraviețui numai ca rezultat al intervențiilor repetate ale statului.

2. DEFINIȚII ȘI SFERA DE APLICARE A LINIILOR DIRECTOARE ȘI LEGĂTURILE CU ALTE TEXTE PRIVIND AJUTORUL DE STAT

2.1. Sensul expresiei „întreprindere aflată în dificultate”

9. Nu există o definiție comunitară a ceea ce constituie „o întreprindere aflată în dificultate”. Cu toate acestea, în sensul prezentelor linii directoare, Comisia consideră că o întreprindere se află în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse proprii sau cu fonduri pe care le poate obține de la proprietarul/acționarii sau creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția din exterior a autorităților publice, o vor condamna, aproape sigur, la ieșirea din afaceri în termen scurt sau mediu.

10. În special, o întreprindere este considerată, în principiu și indiferent de dimensiunea ei, că se află în dificultate, în sensul prezentelor linii directoare, în următoarele situații:

- (a) o societate cu răspundere limitată ⁽¹⁾, în care mai mult de jumătate din capitalul social a dispărut ⁽²⁾, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în ultimele 12 luni
- (b) o societate comercială în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății ⁽³⁾, atunci când mai mult jumătate din capitalul propriu așa cum reiese din contabilitatea societății a dispărut, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în ultimele 12 luni;
- (c) indiferent de tipul societății comerciale în cauză, în cazul în care îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență.

⁽¹⁾ Aceasta se referă în special de tipurile de societăți comerciale menționate la articolul 1 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 78/660/CEE a Consiliului (JO L 222, 14.8.1978, p. 11), astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2003/51/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 178, 17.7.2003, p. 16).
⁽²⁾ Prin analogie cu dispozițiile articolului 17 din Directiva 77/91/CEE a Consiliului (JO L 26, 30.1.1997, p. 1), astfel cum a fost modificată ultima dată prin Actul de aderare din 2003.
⁽³⁾ Aceasta se referă, în special, la tipurile de societăți comerciale menționate la articolul 1 alineatul (1) paragraful al doilea din Directiva 78/660/CEE a Consiliului.

11. Chiar și atunci când nici una dintre condițiile prevăzute la punctul 10 nu este îndeplinită, o întreprindere poate să fie totuși considerată în dificultate, în special în cazul în care sunt prezente simptomele obișnuite ale unei întreprinderi aflate în dificultate, cum ar fi: creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea inventarelor pe stocuri, supracapacitate, flux de capital în declin, îndatorare crescută, creșterea comisioanelor financiare și scăderea sau dispariția valorii activului net. În cazuri foarte grave, o întreprindere poate să fi devenit deja insolubilă sau poate face obiectul procedurilor de insolvență colectivă prevăzute de legislația națională. În acest din urmă caz, prezentele linii directoare se aplică oricărui ajutor acordat în contextul respectivelor proceduri și care conduce la menținerea în activitate a întreprinderii. În toate situațiile, o întreprindere aflată în dificultate este eligibilă numai în cazul în care se poate demonstra că nu se poate redresa prin resurse proprii sau cu fonduri obținute de la proprietari/acționari sau din surse de pe piață.

12. În sensul prezentelor linii directoare, o întreprindere nou-creată nu este eligibilă pentru ajutor de salvare sau de restructurare, chiar dacă poziția sa financiară inițială este precară. Acesta este cazul, de exemplu, atunci când o întreprindere nouă apare din lichidarea unei întreprinderi anterioare sau pur și simplu preia activele unei asemenea întreprinderi. O întreprindere va fi considerată, în principiu, ca nou-creată în primii trei ani care urmează începerii operațiunilor în domeniul de activitate respectiv. Numai după această perioadă va deveni eligibilă pentru ajutor de salvare sau restructurare, cu condiția ca:

- (a) să fie considerată întreprindere aflată în dificultate, în sensul prezentelor linii directoare, și
- (b) să nu fie parte a unui grup de întreprinderi ⁽⁴⁾, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctul 13.

13. O întreprindere care aparține sau este preluată de un grup de întreprinderi nu este în mod normal eligibilă pentru ajutor de salvare sau restructurare, cu excepția cazului în care se poate demonstra că dificultățile întreprinderii sunt intrinsece și nu sunt rezultatul unei alocări arbitrare a costurilor în cadrul grupului și că dificultățile sunt prea serioase pentru a fi rezolvate de către grup. În cazul în care o întreprindere aflată în dificultate creează o filială, respectiva filială, împreună cu întreprinderea aflată în dificultate care o controlează, va fi considerată ca grup și poate primi ajutor în condițiile prevăzute la prezentul punct.

⁽⁴⁾ Pentru a determina dacă o societate comercială este independentă sau face parte dintr-un grup, se ține seama de criteriile prevăzute la anexa I la Regulamentul (CE) nr. 68/2001 al Comisiei (JO L 10, 13.1.2001, p. 20), astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 363/2004 (JO L 63, 28.2.2004, p. 20).

2.2. Definiția „ajutorului de salvare și restructurare”

14. Ajutorul de salvare și ajutorul de restructurare sunt reglementate de același set de linii directoare, pentru că în ambele cazuri autoritățile publice au în față o întreprindere aflată în dificultate, iar salvarea și restructurarea sunt deseori două părți ale unei singure operațiuni, chiar dacă implică procese diferite.

15. Ajutorul de salvare reprezintă, prin natura sa, asistență temporară și reversibilă. Obiectivul său principal este acela de a face posibil ca o întreprindere în dificultate să fie menținută pe linia de plutire pe durata necesară elaborării unui plan de restructurare sau de lichidare. Principiul general este că ajutorul de salvare face posibilă sprijinirea temporară a unei întreprinderi confruntate cu o importantă deteriorare a situației sale financiare reflectată de o criză acută de lichidități sau de insolvabilitate tehnică. Un asemenea sprijin temporar ar trebui să permită analizarea circumstanțelor care au dat naștere dificultăților și elaborarea unui plan potrivit pentru a remedia respectivele dificultăți. Mai mult, ajutorul de salvare trebuie să fie limitat la minimum necesar. Cu alte cuvinte, ajutorul de salvare oferă unei întreprinderi aflate în dificultate o scurtă pauză, nu mai mare de șase luni. Ajutorul trebuie să constea în sprijin financiar reversibil, sub forma unor garanții pentru credite sau credite, cu o rată a dobânzii cel puțin comparabilă cu cele acordate pentru creditele către societăți sănătoase și, în special, cu ratele de referință adoptate de Comisie. Măsurile structurale care nu necesită acțiune imediată, cum ar fi participarea iremediabilă și automată a statului la fondurile proprii ale întreprinderii, nu pot fi finanțate prin ajutorul de salvare.

16. Imediat ce s-a instituit și se pune în aplicare un plan de restructurare sau lichidare pentru care s-a solicitat ajutor, toate ajutoarele ulterioare se consideră ajutor de restructurare. Măsurile care trebuie puse în aplicare imediat pentru a opri pierderile, inclusiv măsuri structurale (de exemplu, retragerea imediată dintr-un domeniu de activitate producătoare de pierderi) se pot lua cu ajutorul de salvare, sub rezerva condițiilor menționate la secțiunea 3.1 pentru ajutoarele individuale și secțiunea 4.3 pentru sistemelor de ajutor. Cu excepția cazului în care se folosește procedura simplificată prevăzută la secțiunea 3.1.2, un stat membru va trebui să demonstreze că respectivele măsuri structurale trebuie luate imediat. Ajutorul de salvare nu poate fi, în mod normal, acordat pentru restructurare financiară.

17. Restructurarea, pe de altă parte, se va baza pe un plan fezabil, coerent și de perspectivă, urmărind restabilirea viabilității pe termen lung a întreprinderii. Restructurarea, de obicei, implică unul sau mai multe dintre următoarele elemente: reorganizarea și raționalizarea activităților societății pe baze

mai eficiente, în general implicând retragerea din activitățile producătoare de pierderi, restructurarea acelor activități existente care pot fi din nou competitive și, dacă este posibil, diversificarea în direcția activităților noi și viabile. Restructurarea financiară (injecțiile de capital, reducerea datoriilor) trebuie, de obicei, să însoțească restructurarea industrială. Operațiunile de restructurare în sensul prezentelor linii directoare nu se pot totuși limita la ajutorul financiar destinat să compenseze pierderile din trecut, fără a aborda motivele respectivelor pierderi.

2.3. Sfera de aplicare

18. Prezentele linii directoare se aplică întreprinderilor din toate sectoarele de activitate, cu excepția acelor care funcționează în sectorul cărbunului ⁽¹⁾ și oțelului ⁽²⁾, fără a aduce atingere nici unei norme specifice privind întreprinderile aflate în dificultate din sectorul în cauză ⁽³⁾. Cu excepția punctului 79 ⁽⁴⁾, acestea se aplică sectorului pescuitului și acvaculturii, sub rezerva respectării normelor specifice din Liniile directoare pentru examinarea ajutorului de stat pentru pescuit și acvacultură ⁽⁵⁾. Capitolul 5 conține unele norme suplimentare pentru agricultură.

2.4. Compatibilitatea cu piața comună

19. Articolul 87 alineatele (2) și (3) din tratat prevede posibilitatea ca ajutorul care intră sub incidența sferei de aplicare a articolului 87 alineatul (1) să fie considerat compatibil cu piața comună. Cu excepția cazurilor de ajutor prevăzute la articolul 87 alineatul (2), în special ajutorul pentru compensarea daunelor cauzate de dezastre naturale sau de evenimente excepționale, care nu sunt reglementate aici, singurul temei în baza căruia ajutorul pentru întreprinderile aflate în dificultate poate fi considerat compatibil este articolul 87 alineatul (3) litera (c). În conformitate cu respectivele dispoziții, Comisia are competența de a autoriza „ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități economice (...) în cazul în care acestea nu schimbă condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun.” În special, acesta ar putea fi cazul în care ajutorul este necesar pentru a corecta disparitățile cauzate de deficiențe ale pieței sau pentru a asigura coeziunea economică și socială.

(1) Articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 1407/2002 al Consiliului (JO L 205, 2.8.2002, p. 1) astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare din 2003.

(2) Punctul 19 din Comunicarea Comisiei privind anumite aspecte ale soluționării cazurilor de concurență care rezultă din expirarea Tratatului CECO (JO C 152, 26.6.2002, p. 5). Punctul 1 din Comunicarea Comisiei privind ajutoare pentru salvare și restructurare și ajutoare pentru închidere în sectorul oțelului (JO C 70, 19.3.2002, p. 21). Măsurile necesare adoptate în contextul Cadrului multisectorial privind ajutorul regional pentru proiecte de investiții mari (JO C 70, 19.3.2002, p. 8).

(3) Norme speciale de această natură există pentru sectorul aviației (JO C 350, 10.12.1994, p. 5).

(4) Cu alte cuvinte, acordarea ajutorului către IMM-uri care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la punctul 79 pot, cu toate acestea, să fie scutite de la notificarea separată.

(5) JO C 19, 20.1.2001, p. 7.

20. Dat fiind că propria sa existență este în pericol, o întreprindere aflată în dificultate nu poate fi considerată un instrument adecvat pentru promovarea altor obiective de politici publice până când nu se asigură viabilitatea sa. În consecință, Comisia consideră că ajutorul pentru întreprinderile aflate în dificultate poate contribui la dezvoltarea de activități economice fără a avea efecte negative asupra schimburilor comerciale într-o măsură care să contravină interesului comunitar numai dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezentele linii directoare. În cazul în care întreprinderile care urmează să primească ajutor de salvare și/sau restructurare sunt localizate în zone asistate, Comisia va ține seama de considerațiile regionale prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) din tratat, după modalitățile descrise la punctele 55 și 56.

21. Comisia va acorda o atenție specială necesității de a preveni folosirea prezentelor linii directoare în scopul evitării principiilor stabilite prin cadrele și liniile directoare existente.

22. Evaluarea ajutorului de salvare sau restructurare nu ar trebui să fie afectată de schimbările în structura de proprietate a întreprinderii beneficiare a ajutorului.

2.5. Beneficiarii de ajutor ilegal anterior

23. În cazul în care, anterior, întreprinderii aflate în dificultate i s-a acordat ajutor ilegal, cu privire la care Comisia adoptă o decizie negativă cu ordin de recuperare și în cazul în care nu a avut loc respectiva recuperare în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽¹⁾, evaluarea oricărui ajutor de salvare și restructurare care urmează să se acorde aceleiași întreprinderi, va ține în primul rând seama de efectul cumulat al ajutorului vechi și al celui nou și, în al doilea rând, de faptul că ajutorul vechi nu a fost rambursat ⁽²⁾.

3. CONDIȚII GENERALE PENTRU AUTORIZAREA AJUTORULUI DE SALVARE ȘI/SAU RESTRUCTURARE NOTIFICAT INDIVIDUAL COMISIEI

24. Prezentul capitol se ocupă exclusiv de măsuri de ajutor care se notifică individual Comisiei. În anumite condiții, Comisia poate autoriza sisteme de ajutor de salvare sau restructurare: respectivele condiții sunt prevăzute la capitolul 4.

3.1. Ajutorul de salvare

3.1.1. Condiții

25. Pentru a fi aprobat de către Comisie, ajutorul de salvare definit la punctul 15 trebuie:

- (a) să constea din sprijin cu lichidități sub forma unor garanții pentru credite sau credite ⁽³⁾; în ambele cazuri, creditul trebuie să fie acordat cu o rată a dobânzii cel puțin comparabilă cu cele acordate pentru creditele pentru întreprinderi sănătoase și, în special, cu ratele de referință adoptate de Comisie; orice credit trebuie rambursat și orice garanție trebuie terminată într-o perioadă de maximum șase luni după transferul primei tranșe către întreprindere;
- (b) să fie justificat pe motive de dificultăți sociale majore și să nu aibă efecte negative nedorite asupra altor state membre;
- (c) să fie însoțit, la notificare, de un angajament al statului membru în cauză de a comunica Comisiei, în termen de maximum șase luni după autorizarea măsurii de ajutor pentru salvare, un plan de restructurare sau un plan de lichidare sau dovada că creditul a fost rambursat integral și/sau că garanția a încetat; în cazul unui ajutor nenotificat, statul membru trebuie să comunice în termen de maximum șase luni după prima punere în aplicare a măsurii de ajutor de salvare, un plan de restructurare sau un plan de lichidare sau o dovadă că creditul a fost rambursat integral sau că garanția a încetat;
- (d) să fie limitat la suma necesară menținerii în activitate a societății pe perioada în care este autorizat ajutorul; respectiva sumă poate include ajutor pentru măsuri structurale de urgență în conformitate cu punctul 16; suma necesară ar trebui să se bazeze pe necesitățile de lichidități ale întreprinderii, care rezultă din pierderi; la determinarea sumei se va ține seama de rezultatul aplicării formulei din anexă; orice ajutor de salvare care depășește rezultatul acestui calcul va trebui explicat în mod corespunzător;
- (e) să respecte condiția prevăzută la secțiunea 3.3 (prima și ultima dată).

⁽³⁾ O excepție se poate face în cazul ajutorului de salvare din sectorul bancar, pentru a permite instituției de credit în cauză să continue temporar să efectueze activități bancare în conformitate cu legislația prudențială în vigoare (Directiva 2000/12/CE, a Parlamentului European și a Consiliului JO L 126, 26.5.2000, p. 1). În orice caz, ajutorul acordat într-o formă altă decât garanții pentru credite sau credite care îndeplinesc condițiile prevăzute la litera (a), ar trebui să îndeplinească principiile generale ale ajutorului de salvare și nu pot consta din măsuri structurale financiare legate de fondurile proprii ale băncii. Orice ajutor acordat într-o altă formă decât garanții pentru credite sau credite care îndeplinesc condițiile prevăzute la litera (a), va fi luat în considerare în cazul în care se examinează orice măsuri compensatorii în temeiul unui plan de restructurare în conformitate cu punctele 38-42.

⁽¹⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1. Regulament astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare din 2003.

⁽²⁾ Cauza C-355/95 P, Textilwerke Degendorf c. Comisiei și alții, [1997] Culegere I-2549.

26. În cazul în care statul membru a prezentat un plan de restructurare în termen de șase luni de la data autorizării sau, în cazul unui ajutor nenotificat, de la punerea în aplicare a măsurii, termenul de rambursare a creditului sau de încetare a garanției se prelungește până când Comisia adoptă o decizie privind planul, cu excepția cazului în care Comisia decide că respectiva prelungire nu se justifică.
27. Fără a aduce atingere articolului 23 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și posibilității unei acțiuni în fața Curții de Justiție, în temeiul articolului 88 alineatul (2) al doilea paragraf din tratat, Comisia introduce o acțiune în temeiul articolului 88 alineatul (2) din tratat, în cazul în care statul membru nu comunică:
- (a) un plan de restructurare credibil și fundamentat sau un plan de lichidare sau
  - (b) o dovadă că creditul a fost rambursat integral și/sau că garanția a încetat înainte de expirarea termenului de șase luni.
28. În orice caz, Comisia poate decide să inițieze asemenea proceduri, fără a aduce atingere articolului 23 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și posibilității unei acțiuni în fața Curții de Justiție în temeiul articolului 88 alineatul (2) al doilea paragraf din tratat, în cazul în care consideră că creditul sau garanția au fost utilizate abuziv, după expirarea termenului de șase luni, nerambursarea ajutorului nu mai este justificată.
29. Aprobarea ajutorului de salvare nu înseamnă în mod necesar că ulterior va fi aprobat un ajutor pe baza planului de restructurare; respectivul ajutor va trebui evaluat independent.

3.1.2. Procedura simplificată

30. Comisia va depune toate eforturile pentru a adopta o decizie în termen de o lună cu privire la ajutoarele de salvare care îndeplinesc toate condițiile prevăzute la secțiunea 3.1.1, precum și următoarele cerințe cumulative:
- (a) întreprinderea în cauză îndeplinește cel puțin unul dintre cele trei criterii prevăzute la punctul 10;
  - (b) ajutorul de salvare se limitează la suma care rezultă din aplicarea formulei prevăzute de anexă și nu depășește 10 milioane de EUR.

3.2. Ajutorul de restructurare

3.2.1. Principiul de bază

31. Ajutorul de restructurare pune probleme speciale în materie de concurență, întrucât poate să transfere o parte inechitabilă a sarcinii ajustării structurale și problemele sociale și economice aferente spre alți producători care se descurcă fără ajutor și spre alte state membre. Principiul general, în consecință, ar trebui să fie de a permite acordarea ajutorului de res-

tructurare numai în situații în care se poate demonstra că nu acționează împotriva interesului comunitar. Acest fapt va fi posibil numai dacă se îndeplinesc criteriile stricte și dacă este sigur că orice denaturare a concurenței va fi contrabalansată de avantajele care decurg din supraviețuirea întreprinderii (de exemplu, în cazul în care este clar că efectul net al concedierilor rezultate din încetarea activității întreprinderii, combinat cu efectele asupra furnizorilor, ar exacerba problemele de ocupare a forței de muncă sau, în mod excepțional, în cazul în care dispariția întreprinderii ar duce la o situație de monopol sau de oligopol îngust) și că, în principiu, există măsuri compensatorii adecvate în favoarea concurenților.

3.2.2. Condiții de autorizare a ajutorului

32. Sub rezerva dispozițiilor speciale privind zonele asistate, IMM-urile și sectorul agricol (a se vedea punctele 55, 56, 57, 59 și capitolul 5), Comisia va autoriza ajutorul numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

Eligibilitatea întreprinderii

33. Întreprinderea trebuie să îndeplinească criteriile pentru a fi considerată întreprindere aflată în dificultate, în sensul prezentelor linii directoare (a se vedea punctele 9-13).

Restabilirea viabilității pe termen lung

34. Acordarea ajutorului trebuie să fie condiționată de punerea în aplicare a planului de restructurare care trebuie aprobat de Comisie în toate cazurile de ajutor individual, cu excepția IMM-urilor, astfel cum este prevăzut la secțiunea 3.2.5.
35. Planul de restructurare, a cărui durată trebuie să fie cât mai scurtă posibil, trebuie să restabilească viabilitatea pe termen lung a întreprinderii într-o perioadă de timp rezonabilă și pe baza unor presupuneri realiste privind condițiile viitoare de funcționare. Ajutorul de restructurare trebuie, în consecință, să fie legat de un plan de restructurare viabil, față de care se angajează statul membru însuși. Planul trebuie prezentat Comisiei cu toate detaliile pertinente și trebuie să cuprindă, în special, un studiu de piață. Îmbunătățirea viabilității trebuie să derive, în principal, din măsurile interne cuprinse în planul de restructurare; se poate baza pe factori externi, cum ar fi variații ale prețurilor și ale cererii față de care influența societății comerciale este foarte redusă, dar numai dacă supozițiile despre piață sunt în general acceptate. Restructurarea trebuie să implice renunțarea la activități care ar rămâne structural generatoare de pierderi chiar și după restructurare.

36. Planul de restructurare trebuie să descrie circumstanțele care au condus la dificultățile întreprinderii, asigurând astfel o bază de evaluare pentru a vedea dacă măsurile propuse sunt adecvate. Trebuie să țină seama, *inter alia*, de situația actuală și de perspectivele viitoare ale cererii și ofertei pe piața relevantă a produsului, cu scenarii care să prezinte ipoteze optimiste, pesimiste și intermediare, precum și punctele tari și punctele slabe specifice ale întreprinderii. Acesta trebuie să permită întreprinderii să avanseze spre o nouă structură care să îi ofere perspective de viabilitate pe termen lung și să îi permită să se autosustină.
37. Planul trebuie să asigure o cotitură care va permite întreprinderii, după încheierea restructurării, să își acopere toate costurile, inclusiv amortizarea și taxele financiare. Rentabilitatea estimată a capitalului trebuie să fie suficientă pentru a permite întreprinderii restructurate să concureze pe piață pe baza propriilor forțe. În cazul în care dificultățile întreprinderii își au originea în defecte din sistemul său de conducere, vor trebui introduse adaptări corespunzătoare.

Evitarea unor denaturări ilegale ale concurenței

38. Pentru a se asigura că efectele negative asupra condițiilor comerciale sunt reduse la minimum, astfel încât efectele pozitive urmărite să le depășească pe cele negative, trebuie luate măsuri compensatorii. Altfel, ajutorul va fi considerat „contravenind interesului comun” și, în consecință, incompatibil cu piața comună. Comisia va ține seama de obiectivul restabilirii viabilității pe termen lung, atunci când apreciază dacă măsurile compensatorii sunt adecvate.
39. Respectivă măsură pot cuprinde vinderea activelor, reducerea capacității sau a prezenței pe piață și reducerea barierelor la intrarea pe piețele în cauză. Atunci când evaluează dacă măsurile compensatorii sunt adecvate, Comisia va ține seama de structura pieței și de condițiile de concurență pentru a se asigura că nici o astfel de măsură nu duce la o deteriorare a structurii pieței, de exemplu având ca efect indirect crearea unui monopol sau a unei situații de oligopol îngust. În cazul în care un stat membru poate dovedi că o asemenea situație s-ar putea produce, măsurile compensatorii trebuie astfel concepute încât să evite apariția acestei situații.
40. Măsurile trebuie să fie proporționale cu efectele de denaturare ale ajutorului și, în special, cu mărimea ⁽¹⁾ și importanța relativă a întreprinderii și a pieței sau piețelor sale. Acestea ar trebui să aibă loc, mai ales pe piața (piețele) unde întreprinderea va avea o poziție de piață semnificativă după restructurare. Gradul de reducere trebuie stabilit printr-o evaluare de

la caz la caz. Comisia va determina amploarea măsurilor necesare pe baza unui studiu de piață anexat planului de restructurare și, acolo unde este cazul, pe baza oricăror altor informații la dispoziția Comisiei, inclusiv cele furnizate de părțile interesate. Reducerea trebuie să fie parte integrantă a restructurării în conformitate cu prevederile din planul de restructurare. Acest principiu se aplică indiferent dacă vânzările de active au loc înainte sau după acordarea ajutorului de stat, atâta timp cât ele sunt componente ale aceleiași restructurări. Radierile contabile și închiderea activităților generatoare de pierderi, oricum necesare pentru a restabili viabilitatea, nu vor fi considerate ca reducere de capacitate sau de prezență pe piață atunci când se evaluează măsurile compensatorii. Evaluarea va ține seama de toate ajutoarele de salvare acordate anterior.

41. Cu toate acestea, această condiție nu se va aplica, în mod normal, în cazul întreprinderilor mici, întrucât se poate presupune că ajutorul *ad-hoc* către întreprinderile mici nu denaturează în mod normal concurența într-o măsură care să contravină interesului comun, cu excepția cazului în care se prevede altfel în norme sectoriale privind ajutorul de stat sau în cazul în care beneficiarul este activ pe o piață care suferă de supracapacitate pe termen lung.

42. În cazul în care beneficiarul este activ pe o piață care suferă de supracapacitate structurală pe termen lung, așa cum este definită în Cadrul multisectorial privind ajutorul regional pentru investiții mari ⁽²⁾, reducerea capacității întreprinderii sau a prezenței pe piață poate să ajungă la 100 % ⁽³⁾.

Ajutor limitat la minimum: contribuție reală, care nu conține ajutor

43. Suma și intensitatea ajutorului trebuie să fie limitate la minimul strict al costurilor de restructurare necesare pentru a permite efectuarea restructurării în funcție de resursele financiare existente ale întreprinderii, ale acționarilor sau ale grupului de întreprinderi din care face parte. O asemenea evaluare va ține seama de orice ajutor de salvare acordat anterior. Este de așteptat ca beneficiarii de ajutor să contribuie semnificativ la planul de restructurare prin resursele proprii, inclusiv din vânzarea de active care nu sunt esențiale pentru supraviețuirea întreprinderii sau din finanțări externe în condiții de piață. O asemenea contribuție este un semn că piețele cred în fezabilitatea restabilirii viabilității. O astfel de contribuție trebuie să fie reală, și anume efectivă, excluzând toate profiturile viitoare estimate, cum ar fi fluxurile de capital, și trebuie să fie cât mai ridicată cu putință.

⁽²⁾ JO C 70, 19.3.2002, p. 8.

⁽³⁾ În asemenea cazuri, Comisia va permite acordarea unui ajutor numai pentru atenuarea costurilor sociale ale restructurării, în temeiul secțiunii 3.2.6, precum și ajutor de mediu, în scopul curățării zonelor poluate care ar putea altfel să fie abandonate.

⁽¹⁾ În acest sens, Comisia poate, de asemenea, să țină seama dacă societatea comercială în cauză este o întreprindere mijlocie sau una mare.

44. În mod normal, Comisia va considera că sunt adecvate următoarele contribuții ⁽¹⁾ la restructurare: minimum 25 % în cazul întreprinderilor mici, minimum 40 % în cazul întreprinderilor mijlocii și minimum 50 % în cazul întreprinderilor mari. În situații excepționale și în caz de dificultate specială, care trebuie demonstrate de statul membru, Comisia poate accepta o contribuție mai mică.
45. Pentru a limita efectul de denaturare, suma ajutorului sau forma de acordare a acestuia trebuie să fie astfel încât să se evite furnizarea către întreprindere de numerar în surplus care ar putea fi folosit pentru activități agresive, de denaturare a pieței și care nu au legătură cu procesul de restructurare. Comisia va examina, în consecință, nivelul pasivelor societății după restructurare, inclusiv situația după orice amânare sau reducere a datoriilor, în special în contextul continuării activității după procedurile colective de insolvență începute împotriva sa în temeiul legislației naționale ⁽²⁾. Nici un ajutor nu trebuie să finanțeze o investiție nouă care nu este esențială pentru restabilirea viabilității întreprinderii.

Condiții speciale legate de autorizarea ajutorului

46. Pe lângă măsurile compensatorii descrise la punctele 38-42, Comisia poate impune orice condiții sau obligații pe care le consideră necesare pentru a asigura că ajutorul nu denaturează concurența într-o măsură contrară interesului comun, în cazul că statul membru în cauză nu s-a angajat să adopte asemenea prevederi. De exemplu, aceasta poate cere statului membru:
- (a) să ia el însuși anumite măsuri (de exemplu, să deschidă anumite piețe, direct sau indirect legate de activitățile întreprinderii, pentru alți operatori comunitari, cu respectarea legislației comunitare);
  - (b) să impună anumite obligații întreprinderii beneficiare;
  - (c) să se abțină de la a acorda alte tipuri de ajutor întreprinderii beneficiare în timpul perioadei de restructurare.

Punerea în aplicare integrală a planului de restructurare și respectarea condițiilor

47. Întreprinderea trebuie să pună integral în aplicare planul de restructurare și trebuie să se achite de alte obligații prevăzute de decizia Comisiei de autorizare a ajutorului. Comisia va considera orice nepunere în aplicare a planului sau neîndeplinire a celorlalte obligații ca utilizare abuzivă a

ajutorului, fără a aduce atingere articolului 23 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și posibilității sesizării Curții de Justiție în conformitate cu articolul 88 alineatul (2) din tratat.

48. În cazul în care operațiunile de restructurare cuprind mai mulți ani și implică sume substanțiale de ajutor, Comisia poate impune ca plata ajutorului de restructurare să se divizeze în tranșe și să condiționeze plata fiecărei tranșe de:
- (i) confirmarea, înaintea de efectuarea plății, a punerii în aplicare, în mod satisfăcător, a fiecărei etape din planul de restructurare, în conformitate cu calendarul planificat sau
  - (ii) aprobarea dată de aceasta, înainte de efectuarea fiecărei plăți, după verificarea că planul este pus în aplicare în mod satisfăcător.

Monitorizarea și raportul anual

49. Comisia trebuie să poată fi în măsură să se asigure că planul de restructurare este pus în aplicare în mod corespunzător, prin rapoarte regulate și detaliate comunicate de statul membru în cauză.
50. În cazul ajutorului pentru întreprinderi mari, primul dintre aceste rapoarte va trebui, în mod normal, să fie prezentat Comisiei în termen de maximum șase luni după aprobarea ajutorului. În continuare, rapoartele vor trebui trimise Comisiei cel puțin o dată pe an, la o dată fixă, până când se poate considera că obiectivele planului au fost îndeplinite. Acestea trebuie să conțină toate informațiile de care are nevoie Comisia pentru a putea monitoriza punerea în aplicare a programului de restructurare, calendarul plăților către întreprindere și situația ei financiară, precum și respectarea tuturor condițiilor sau obligațiilor prevăzute de decizia de aprobare a ajutorului. Acestea trebuie, în special, să conțină toate informațiile relevante privind orice ajutor în orice scop, primit de întreprindere, fie individual fie în cadrul unui sistem general, în timpul perioadei de restructurare (a se vedea punctele 68-71). În cazul în care Comisia are nevoie de confirmarea promptă a anumitor informații cheie, de exemplu privind închiderile sau reducerile de capacitate, aceasta poate solicita rapoarte mai frecvente.
51. În cazul ajutorului către IMM-uri, în mod normal va fi suficientă transmiterea anuală a unei copii din bilanțul și din contul de venituri și pierderi al întreprinderii beneficiare, cu excepția cazului în care au fost stabilite condiții mai stricte în decizia de aprobare a ajutorului.

⁽¹⁾ A se vedea punctul 7. Această contribuție minimă nu trebuie să conțină nici un ajutor. Nu este, de exemplu, cazul împrumuturilor bonificate sau acoperite de garanții guvernamentale care conțin elemente de ajutor.

⁽²⁾ A se vedea punctul 10 litera (c).

3.2.3. Modificarea planului de restructurare

52. În cazul în care ajutorul de restructurare a fost aprobat, statul membru în cauză poate, în timpul perioadei de restructurare, să solicite Comisiei să accepte modificarea planului de restructurare și a valorii ajutorului. Comisia poate permite respectivele schimbări în cazul în care se îndeplinesc următoarele condiții:

- (a) planul revizuit trebuie să continue să indice o revenire la viabilitate într-o perioadă de timp rezonabilă;
- (b) în cazul în care valoarea ajutorului este mărită, toate măsurile compensatorii necesare trebuie să fie mai cuprinzătoare decât cele impuse inițial;
- (c) în cazul în care măsurile compensatorii propuse sunt mai reduse decât cele planificate inițial, valoarea ajutorului trebuie redusă corespunzător;
- (d) noul calendar pentru punerea în aplicare a măsurilor compensatorii poate fi amânat față de calendarul adoptat inițial numai din motive independente de întreprindere sau de statul membru: în caz contrar, valoarea ajutorului trebuie redusă în mod corespunzător.

53. În cazul în care condițiile impuse de Comisie sau angajamentele asumate de statul membru sunt mai puțin constrângătoare, valoarea ajutorului trebuie redusă în mod corespunzător sau se pot impune alte condiții.

54. În cazul în care statul membru introduce modificări la un plan de restructurare aprobat fără a informa Comisia în mod corespunzător, Comisia va introduce o acțiune în temeiul articolului 88 alineatul (2) din tratat, în conformitate cu articolul 16 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 (utilizare abuzivă a ajutorului), fără a aduce atingere articolului 23 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și posibilității introducerii unei acțiuni în fața Curții de Justiție în conformitate cu articolul 88 alineatul (2) din tratat.

3.2.4. Ajutorul de restructurare în zone asistate

55. Coeziunea economică și socială fiind un obiectiv prioritar al Comunității în temeiul articolului 158 din tratat și alte politici fiind solicitate să contribuie la acest obiectiv în conformitate cu articolul 159 ⁽¹⁾, Comisia trebuie să țină seama de necesitățile dezvoltării regionale la evaluarea ajutorului de restructurare în zonele asistate. Cu toate acestea,

⁽¹⁾ Articolul 159 din tratat prevede, *inter alia*, că „formularea și aplicarea politicilor și acțiunilor Comunității, precum și realizarea pieței interne țin seama de obiectivele menționate la articolul 158 și participă la îndeplinirea lor”.

faptul că o întreprindere în dificultate este localizată într-o zonă asistată nu justifică o abordare permisivă a ajutorului pentru restructurare; pe termen mediu și lung, sprijinirea în mod artificial a unor întreprinderi nu ajută o regiune. Mai mult, pentru a promova dezvoltarea regională, este în interesul regiunilor să-și utilizeze resursele pentru a dezvolta cât mai curând posibil activități viabile și durabile. În sfârșit, denaturările concurenței trebuie reduse la minimum chiar și în cazul ajutorului către societățile din zonele asistate. În acest context trebuie ținut seama și de efecte dăunătoare posibile induse în zona respectivă și în alte zone asistate.

56. Astfel, criteriile enumerate la punctele 32-54 sunt în mod egal aplicabile în zonele asistate, chiar și în cazul în care se iau în considerare necesitățile dezvoltării regionale. Cu toate acestea, în zonele asistate și dacă nu se prevede altfel în normele sectoriale privind ajutorul de stat, condițiile de autorizare a ajutorului pot fi mai puțin severe în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor compensatorii și mărimea contribuției beneficiarului. Dacă necesitățile dezvoltării regionale o justifică, în cazurile în care o reducere a capacității sau a prezenței pe piață par a fi cea mai potrivită măsură de evitare a denaturărilor excesive ale concurenței, reducerea solicitată va fi mai mică în zonele asistate decât în zonele neasistate. În respectivele cazuri, care trebuie demonstrate de statul membru în cauză, se va face o distincție între zonele eligibile pentru ajutor regional în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (a) din tratat și cele eligibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c), astfel încât să se țină seama de gravitatea mai mare a problemelor regionale din primul caz.

3.2.5. Ajutorul pentru restructurarea IMM-urilor

57. Ajutorul pentru întreprinderile mici ⁽²⁾ tinde să afecteze mai puțin condițiile comerciale decât ajutorul acordat întreprinderilor medii și mari. Acest lucru este valabil și în cazul ajutorului de sprijinire a restructurării, condițiile prevăzute la punctele 32-54 fiind aplicate mai puțin strict cu privire la următoarele aspecte:

- (a) acordarea de ajutor de restructurare pentru întreprinderile mici nu va fi, de regulă, legată de măsuri compensatorii (a se vedea punctul 41), dacă nu se prevede altfel în normele sectoriale privind ajutorul de stat;
- (b) cerințele privind conținutul rapoartelor vor fi mai puțin severe pentru IMM-uri (a se vedea punctele 49, 50 și 51).

⁽²⁾ În conformitate cu definiția dată de Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei (JO L 124, 20.5.2003, p. 36). Până la 31 decembrie 2004, definiția aplicabilă se găsește în Recomandarea 96/280/CE a Comisiei (JO L 107, 30.4.1996, p. 4).

58. Cu toate acestea, principiul „prima și ultima dată” (secțiunea 3.3.) se aplică integral în cazul IMM-urilor.

59. Pentru IMM-uri, planul de restructurare nu trebuie să fie aprobat de Comisie. Cu toate acestea, planul trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la punctele 35, 36 și 37 și să fie aprobat de statul membru în cauză și comunicat Comisiei. Acordarea ajutorului trebuie să fie condiționată de punerea integrală în aplicare a planului de restructurare. Obligația de a verifica îndeplinirea respectivelor condiții îi revine statului membru.

3.2.6. Ajutorul pentru acoperirea costurilor sociale ale restructurării

60. Planurile de restructurare implică, în mod normal, reduceri sau renunțarea la activitățile afectate. Astfel de reduceri sunt deseori necesare în interesul raționalizării și eficienței, independent de reducerile de capacitate care pot fi necesare și condiționează acordarea ajutorului. Oricare ar fi motivul lor, respectivele măsuri vor duce, de regulă, la reduceri ale forței de muncă a întreprinderii.

61. Legislația muncii din statele membre poate cuprinde sisteme de asigurări sociale generale în cadrul cărora plățile compensatorii și pensiile anticipate se plătesc direct angajaților disponibilizați. Astfel de sisteme nu trebuie considerate ajutoare de stat în temeiul articolului 87 alineatul (1) din tratat.

62. Pe lângă plățile compensatorii în caz de disponibilizare și pensia anticipată pentru angajați, schemele generale de asigurări sociale prevăd deseori ca guvernul să acopere costul plăților pe care întreprinderea le acordă angajaților disponibilizați și care depășesc obligațiile statutare sau contractuale. În cazul în care respectivele scheme de asigurări sociale sunt general disponibile, fără limitări sectoriale, tuturor lucrătorilor care îndeplinesc condiții de eligibilitate definite în prealabil, iar acordarea avantajelor este automată, nu se consideră că acestea implică ajutor, în temeiul articolului 87 alineatul (1), pentru întreprinderile care sunt angajate în restructurare. Pe de altă parte, dacă schemele sunt folosite pentru a sprijini restructurarea din anumite industrii, acestea pot implica ajutor, datorită modului selectiv în care sunt utilizate ⁽¹⁾.

63. Obligațiile pe care le are o întreprindere, în temeiul legislației muncii sau a contractelor colective cu sindicatele, de a acorda compensații de disponibilizare și/sau pensiile anticipate fac

parte din costurile normale ale activității, pe care întreprinderea trebuie să le asigure din resurse proprii. Dat fiind acest fapt, orice contribuție a statului la aceste costuri trebuie considerată ajutor, indiferent dacă plățile sunt făcute direct către întreprindere sau dacă sunt făcute către angajați prin intermediul unei agenții guvernamentale.

64. Comisia nu are obiecții *a priori* față de un asemenea ajutor, în cazul în care se acordă întreprinderilor aflate în dificultate, întrucât aduce avantaje economice dincolo de interesele întreprinderii în cauză, facilitând schimbările structurale și reducând dificultățile.

65. Pe lângă acoperirea costurilor pentru plățile compensatorii și pensia anticipată, ajutorul este acordat în mod obișnuit în legătură cu o schemă specială de restructurare pentru formarea, consilierea și ajutorul practic pentru găsirea unor locuri de muncă alternative, asistență la mutare, precum și formare profesională și asistență pentru angajații care doresc să înceapă noi afaceri. Comisia abordează, constată, în mod favorabil un asemenea ajutor atunci când este acordat întreprinderilor aflate în dificultate.

66. Tipul de ajutor descris la punctele 62-65 trebuie clar identificat în planul de restructurare, întrucât ajutorul pentru măsurile sociale destinate exclusiv angajaților disponibilizați nu este luat în considerare la determinarea amplitudinii măsurilor compensatorii prevăzute la punctele 38-42.

67. Pentru interesul comun, Comisia se va asigura, în contextul planului de restructurare, că efectele sociale ale restructurării asupra statelor membre, altele decât cel care acordă ajutorul, sunt limitate la minimum.

3.2.7. Necesitatea de a informa Comisia cu privire la orice ajutor acordat întreprinderii beneficiare în timpul perioadei de restructurare

68. În cazul în care ajutorul de restructurare primit de o întreprindere mare sau mijlocie este examinat în temeiul prezentelor linii directoare, acordarea oricărui alt ajutor în timpul perioadei de restructurare, chiar în conformitate cu un sistem care a fost deja autorizat, poate influența evaluarea Comisiei privind amplitudinea măsurilor compensatorii solicitate.

⁽¹⁾ În hotărârea din cauza C-241/94, (Franța c. Comisiei [1996] Culegere I-4551), (Kimberly Clark Sopalin), Curtea de Justiție a confirmat că sistemul de finanțare pe baze discreționare de către autoritățile franceze, prin Fondul național de ocupare a forței de muncă, a permis plasarea unor societăți într-o situație mai favorabilă decât altele și să se califice astfel ca ajutor, în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat. (Hotărârea Curții nu a contestat concluzia Comisiei că ajutorul a fost compatibil cu piața comună).

69. Notificările privind ajutorul pentru restructurarea unei întreprinderi mari sau mijlocii trebuie să indice toate celelalte ajutoare de orice fel care urmează să fie acordate întreprinderii beneficiare în timpul perioadei de restructurare, dacă ajutorul respectiv nu intră sub incidența regulii *de minimis* sau a regulamentelor de exceptare. Comisia ține seama de asemenea ajutoare la evaluarea ajutorului de restructurare.

70. Orice ajutor acordat efectiv unei întreprinderi mari sau mijlocii în timpul perioadei de restructurare, inclusiv ajutorul acordat în conformitate cu un sistem autorizat, trebuie notificat individual Comisiei, în măsura în care aceasta din urmă nu a fost informată despre acesta în momentul deciziei privind acordarea ajutorului de restructurare.

71. Comisia se va asigura că acordarea ajutorului în cadrul unor sisteme autorizate nu poate duce la evitarea respectării cerințelor din prezentele linii directoare.

3.3. „Prima și ultima dată”

72. Ajutorul de salvare este o operațiune unică destinată, în primul rând, menținerii în activitate a unei întreprinderi pentru o perioadă limitată, în timpul căreia se poate evalua viitorul său. Nu ar trebui să fie posibil să se permită acordarea repetată de ajutoare de salvare care ar menține pur și simplu *status quo*-ul, ar amâna inevitabilul iar între timp ar transfera problemele economice și sociale spre alți producători mai eficienți sau spre alte state membre. Prin urmare, ajutorul de salvare ar trebui acordat numai o singură dată (condiția „prima și ultima dată”). În conformitate cu același principiu, pentru a împiedica ca întreprinderile să fie ilegal asistate în situația în care pot supraviețui numai datorită sprijinului repetat al statului, ajutorul de restructurare trebuie acordat numai o singură dată. În sfârșit, dacă ajutorul de salvare este acordat unei întreprinderi care a primit deja ajutor de restructurare, se poate considera că dificultățile beneficiarului sunt de natură recurentă și că intervențiile repetate ale statului dau naștere la denaturări ale concurenței care sunt în contradicție cu interesul comun. Astfel de intervenții repetate ale statului nu trebuie permise.

73. În cazul în care ajutorul de salvare sau de restructurare planificat este notificat Comisiei, statul membru trebuie să specifice dacă întreprinderea în cauză a primit deja în trecut ajutor de salvare sau restructurare, inclusiv orice ajutor de acest fel acordat înainte de data de punere în aplicare a liniilor directoare prezente sau orice ajutor nenotificat⁽¹⁾. În caz afirmativ și dacă au trecut mai puțin de 10 ani de la acordarea ajutorului de salvare sau de la încheierea perioadei de restructurare sau de la oprirea punerii în aplicare a planului de

restructurare (se consideră evenimentul cel mai recent), Comisia nu va permite un nou ajutor de salvare sau de restructurare. Excepțiile de la această regulă sunt permise în următoarele cazuri:

- (a) în cazul în care ajutorul de restructurare este acordat după ajutorul de salvare ca parte a unei singure operațiuni de restructurare;
- (b) în cazul în care s-a acordat ajutor de salvare în conformitate cu condițiile din secțiunea 3.1.1, iar ajutorul în cauză nu a fost urmat de o restructurare sprijinită de stat, dacă:
  - (i) se poate crede în mod rezonabil că întreprinderea este viabilă pe termen lung după acordarea ajutorului de salvare și
  - (ii) un nou ajutor de salvare sau de restructurare devine necesar după cel puțin cinci ani datorită unor situații imprevizibile⁽²⁾, pentru care întreprinderea nu este responsabilă;
- (c) în situații excepționale și imprevizibile pentru care întreprinderea nu este responsabilă.

În cazurile prevăzute la literele (b) și (c), nu se poate recurge la procedura simplificată menționată la secțiunea 3.1.2.

74. Aplicarea acestei norme nu va fi afectată în nici un fel de schimbările în structura de proprietate a societății beneficiare în urma acordării ajutorului sau a unei proceduri juridice sau administrative având ca rezultat însănătoșirea bilanțului, reducerea pasivelor sau ștergerea datoriilor anterioare, în cazul în care este vorba despre aceeași întreprindere care își continuă activitatea.

75. În cazul în care ajutorul de salvare sau restructurare a fost primit de un grup de întreprinderi, Comisia nu va permite, în mod normal, nici un ajutor de salvare sau restructurare pentru grup ca atare sau pentru o entitate care face parte din grup, dacă nu au trecut 10 ani de la acordarea ajutorului de salvare sau de la încheierea perioadei de restructurare sau de la oprirea punerii în aplicare a planului de restructurare, considerând evenimentul cel mai recent. În cazul în care o entitate, parte a unui grup de întreprinderi, a primit ajutor de salvare sau restructurare, grupul ca întreg, precum și celelalte entități ale grupului rămân eligibile pentru ajutor de salvare sau restructurare (sub rezerva respectării celorlalte prevederi din prezentele linii directoare), cu excepția beneficiarului anterior al ajutorului. Statele membre trebuie să se asigure că nici un ajutor nu este transmis de grup sau de alte entități ale grupului către beneficiarul anterior al ajutorului.

⁽¹⁾ Cu privire la ajutorul nenotificat, Comisia va ține seama în evaluare de posibilitatea ca ajutorul să fi fost declarat compatibil cu piața comună în altă calitate decât ca ajutor de salvare sau de restructurare.

⁽²⁾ O situație imprevizibilă este aceea care nu putea sub nici o formă să fie anticipată de conducerea întreprinderii în momentul elaborării planului de restructurare și care nu se datorează neglijenței sau erorilor conducerii întreprinderii sau deciziilor grupului din care face parte.

76. În cazul în care o întreprindere preia activele unei alte întreprinderi, în special ale uneia care a făcut obiectul uneia dintre procedurile menționate la punctul 74 sau unei proceduri colective de insolvență în temeiul legislației naționale și a primit deja ajutor de salvare sau restructurare, achizitorul nu intră sub incidența criteriului „prima și ultima dată”, cu condiția să fie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- (a) achizitorul este în mod clar distinct de vechea întreprindere;
- (b) achizitorul a achiziționat activele vechii întreprinderi la prețul pieței;
- (c) procedura de lichidare sau administrare sub supravegherea instanței și achiziția vechii întreprinderi nu sunt simple instrumente de eludare a aplicării principiului „prima și ultima dată”: Comisia poate decide că acesta a fost cazul, dacă, de exemplu, dificultățile întâlnite de achizitor erau clar previzibile atunci când a preluat activele vechii întreprinderi.

77. Cu toate acestea, trebuie accentuat aici că ajutorul de achiziționare a activelor nu poate fi autorizat în temeiul prezentelor linii directe, întrucât constituie ajutor pentru investiția inițială.

4. SISTEME DE AJUTOR PENTRU IMM-URI

4.1. Principii generale

78. Comisia autorizează sisteme de acordare de ajutor de salvare și/sau restructurare pentru întreprinderi mici și mijlocii numai în cazul în care întreprinderile în cauză corespund definiției comunitare a IMM-urilor. Sub rezerva următoarelor dispoziții speciale, compatibilitatea respectivelor sisteme se va evalua în temeiul condițiilor prevăzute la capitolele 2 și 3, cu excepția secțiunii 3.1.2, care nu se aplică sistemelor de ajutor. Orice ajutor care se acordă în cadrul unui sistem, dar nu îndeplinește nici una din condițiile respective, trebuie notificat individual și trebuie aprobat în avans de către Comisie.

4.2. Eligibilitate

79. Dacă nu se prevede altfel în normele sectoriale privind ajutorul de stat, acordările de ajutor în cadrul sistemelor autorizate de la data punerii în aplicare a prezentelor linii directe pentru întreprinderi mici și mijlocii vor fi scutite de notificarea individuală numai în cazul în care întreprinderea în cauză îndeplinește cel puțin unul dintre cele trei criterii prevăzute la punctul 10. Ajutorul către întreprinderi care nu îndeplinesc nici unul dintre cele trei criterii trebuie notificat individual Comisiei, astfel încât aceasta să poată evalua dacă acestea pot fi considerate întreprinderi aflate în dificultate. Ajutorul către întreprinderi active pe o piață care suferă de supracapacitate structurală pe termen lung, indiferent de

mărimea beneficiarului, trebuie, de asemenea, notificat individual la Comisie, astfel încât aceasta să poată evalua aplicarea punctului 42.

4.3. Condiții de autorizare a sistemelor de ajutor de salvare

80. Pentru a fi aprobate de către Comisie, sistemele de ajutor de salvare trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la punctul 25 literele (a), (b), (d) și (e). De asemenea, ajutorul de salvare nu poate fi acordat pentru mai mult de șase luni, perioadă în care trebuie făcută o analiză a situației întreprinderii. Înainte de încheierea respectivei perioade, statul membru trebuie fie să aprobe un plan de restructurare sau un plan de lichidare, fie să ceară beneficiarului rambursarea creditului și a ajutorului care corespunde primei de risc.

81. Orice ajutor de salvare acordat pentru o perioadă mai lungă de șase luni sau nerambursat după șase luni trebuie notificat individual Comisiei.

4.4. Condiții de autorizare a sistemelor de ajutor de restructurare

82. Comisia va autoriza sisteme de ajutor de restructurare numai dacă acordarea ajutorului este condiționată de punerea integrală în aplicare de către beneficiar a unui plan de restructurare care a fost aprobat de către statul membru în cauză și care îndeplinește următoarele condiții:

- (a) restabilirea viabilității: se aplică criteriile prevăzute la punctele 34-37;
- (b) evitarea denaturărilor excesive ale concurenței: întrucât ajutorul către întreprinderi mici tinde să denatureze mai puțin concurența, principiul prevăzut la punctele 38-42 nu se aplică, dacă nu se prevede altfel în normele sectoriale privind ajutorul de stat; cu toate acestea, sistemele trebuie să prevadă că societățile beneficiare nu își vor putea mări capacitatea în timpul restructurării; pentru întreprinderile mijlocii, se aplică punctele 38-42;
- (c) ajutorul limitat la minimumul necesar: se aplică principiile prevăzute la punctele 43, 44 și 45;
- (d) modificarea planului de restructurare; orice schimbări ale planului trebuie să respecte normele prevăzute la punctele 52, 53 și 54.

4.5. Condiții comune de autorizare a sistemelor de ajutor de salvare și/sau restructurare

83. Sistemele trebuie să specifice quantumul maxim de ajutor care poate fi acordat unei întreprinderi, ca parte a unei operațiuni de acordare a ajutorului de salvare și/sau restructurare, inclusiv în cazul în care planul se modifică. Orice ajutor care depășește respectiva sumă trebuie notificat individual Comisiei. Suma maximă de ajutor acordată cumulativ unei întreprinderi ca ajutor de salvare și restructurare nu poate fi mai mare de 10 milioane EUR, inclusiv ajutorul obținut din alte surse sau în cadrul altor sisteme.

84. În plus, trebuie respectat principiul „prima și ultima dată”. Se aplică regula prevăzută la secțiunea 3.3.

85. Statele membre trebuie, de asemenea, să notifice individual Comisiei măsurile în cazul în care o întreprindere preia activele unei alte întreprinderi, care a primit deja ajutor de salvare sau restructurare.

4.6. Monitorizare și rapoarte anuale

86. Punctele 49, 50 și 51 nu se aplică sistemelor de ajutor. Cu toate acestea, o condiție a aprobării va fi prezentarea, de regulă anual, de rapoarte privind funcționarea sistemului, conținând informațiile specificate în instrucțiunile Comisiei privind rapoartele standardizate ⁽¹⁾. Rapoartele trebuie, de asemenea, să cuprindă o listă a tuturor întreprinderilor beneficiare, arătând pentru fiecare:

- (a) numele întreprinderii;
- (b) codul sectorial al întreprinderii, folosind codurile de clasificare sectorială cu trei cifre NACE ⁽²⁾;
- (c) numărul de angajați;
- (d) cifra de afaceri anuală și valoarea bilanțului;
- (e) valoarea ajutorului acordat;
- (f) valoarea și forma contribuției beneficiarului;

⁽¹⁾ A se vedea anexa III A și B (formatele de raportare standardizate pentru ajutorul de stat existent) la Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de adoptare a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

⁽²⁾ Nomenclatorul statistic al activităților economice din Comunitatea Europeană, publicat de Biroul Statistic al Comunităților Europene.

(g) dacă este cazul, forma și amploarea măsurilor compensatorii;

(h) dacă este cazul, orice ajutor de restructurare sau alt sprijin tratat ca atare, primit în trecut;

(i) dacă întreprinderea beneficiară a făcut sau nu obiectul unei proceduri de lichidare sau unei proceduri colective de insolvență, înainte de perioada de restructurare.

5. DISPOZIȚII CARE SE APLICĂ AJUTORULUI PENTRU RESTRUCTURARE ÎN SECTORUL AGRICOL ⁽³⁾

5.1. Măsuri compensatorii

87. Punctele 38-42, 57 și 82 litera (b) prevăd ca cerința de măsuri compensatorii să nu se aplice, de regulă, în cazul întreprinderilor mici, dacă nu se prevede altfel în normele sectoriale privind ajutorul de stat. În sectorul agricol, Comisia va solicita, în mod normal, măsuri compensatorii, în conformitate cu principiile prevăzute la puncte 38-42, care trebuie efectuate de toți beneficiarii de ajutor de restructurare, indiferent de mărimea lor.

5.2. Definirea supracapacității

88. În scopul prezentelor linii directoare, supracapacitatea structurală în sectorul agricol se definește de la caz la caz ținând seama în special de dimensiunea și tendința pentru categoria de produse relevantă din ultimii trei ani, de măsurile de stabilizare a pieței, în special de restituirile la export și retragerile de pe piață, de evoluția prețurilor de pe piața mondială și de prezența limitelor sectoriale din legislația comunitară.

5.3. Eligibilitatea pentru sisteme de ajutor de salvare și restructurare

89. Prin derogare de la punctul 79, Comisia poate excepta ajutorul către IMM-uri de obligația de notificare individuală, în cazul în care IMM-ul în cauză nu îndeplinește ce puțin unul din cele trei criterii prevăzute la punctul 10.

⁽³⁾ Aceasta cuprinde, în sensul prezentelor linii directoare, toți operatorii implicați în producția primară a produselor agricole prevăzute la anexa I la tratat (agricultură). Măsurile de ajutor în favoarea întreprinderilor care prelucurează și comercializează produse agricole nu sunt reglementate de prezentul capitol. Ajutorul către întreprinderile de prelucrare și comercializare trebuie evaluat în cadrul regulilor generale ale prezentelor linii directoare. Pescuitul și acvacultura nu sunt reglementate de prezentul capitol.

5.4. Reduceri de capacitate

90. În cazul în care există o supracapacitate structurală de producție, se aplică cerința de a reduce ireversibil sau a închide capacitatea, prevăzută la punctele 38-42. Terenurile agricole pot fi reutilizate după 15 ani de la închiderea efectivă a capacității. Până atunci, trebuie menținute în bune condiții agricole și de mediu, ca terenuri care nu mai sunt exploatate pentru producție, în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru sistemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor sisteme de sprijin pentru agricultori ⁽¹⁾ și cu normele de punere în aplicare relevante.

91. În cazul în care măsura de ajutor este orientată către anumite produse sau anumiți operatori, reducerea capacității de producție trebuie să atingă cel puțin 10 % din capacitatea pentru care ajutorul de restructurare este efectiv acordat. În cazul măsurilor care nu sunt astfel orientate, reducerea capacității de producție trebuie să atingă cel puțin 5 %. Pentru ajutorul de restructurare acordat în zone defavorizate ⁽²⁾, obligația de reducere a capacității de producție se micșorează cu două puncte procentuale. Comisia va ridica aceste obligații de reducere a capacității de producție în cazul în care toate deciziile de acordare a ajutorului de restructurare luate în favoarea beneficiarilor din sectorul dat în oricare perioadă de 12 luni consecutive nu vizează cumulativ mai mult de 1 % din capacitatea de producție a sectorului respectiv din statul membru în cauză. Această regulă se poate aplica la nivel regional în cazul unui program de ajutor limitat la o anumită regiune.

92. Cerința de a reduce ireversibil capacitatea poate fi realizată la nivelul pieței relevante (fără a implica în mod necesar reduceri efectuate de beneficiarii ajutorului de restructurare). Sub rezerva conformării cu politica agricolă comună, statele membre pot alege orice program de reducere de capacitate pe care îl doresc.

93. Statul membru trebuie să demonstreze că reducerea de capacitate se face în plus față de orice reducere care s-ar aplica în absența ajutorului de restructurare.

94. În cazul în care reducerea de capacitate nu se efectuează la nivelul beneficiarului ajutorului, măsurile de realizare a

reducerii trebuie puse în aplicare în termen de maximum un an de la acordarea ajutorului.

95. Pentru a asigura eficiența închiderii capacității realizate la nivelul pieței relevante, statul membru trebuie să se angajeze că nu acordă ajutor de stat pentru creșteri de capacitate în sectorul respectiv. Acest angajament rămâne în vigoare pe o perioadă de cinci ani de la data la care s-a realizat efectiv reducerea de capacitate cerută.

96. La determinarea eligibilității și a valorii ajutorului de restructurare, nu se va ține cont de constrângerile de respectare a contingentului comunitar și de dispozițiile aferente la nivelul operatorilor individuali.

5.5. Condiția „prima și ultima dată”

97. Principiul potrivit căruia ajutorul de salvare sau restructurare trebuie acordat o singură dată se aplică și în cazul sectorului agricol. Cu toate acestea, în locul perioadei de 10 ani prevăzută la secțiunea 3.3, se aplică o perioadă de cinci ani.

5.6. Monitorizarea și raportul anual

98. Regulile prevăzute de capitolele 3 și 4 se aplică monitorizării și rapoartelor anuale din sectorul agricol, cu excepția obligației de a furniza o listă cu toți beneficiarii ajutoarelor și anumite informații despre fiecare dintre aceștia (a se vedea punctul 86). În cazul în care se recurge la dispozițiile punctelor 90-96, raportul trebuie, de asemenea, să includă date despre capacitatea de producție care a beneficiat efectiv de ajutorul de restructurare, precum și reducerea de capacitate obținută.

6. MĂSURI ADECVATE ÎN SENSUL ARTICOLULUI 88 ALINEATUL (1)

99. Comisia propune, printr-o scrisoare separată, în temeiul articolului 88 alineatul (1) din Tratat, ca statele membre să adopte măsurile adecvate prevăzute la punctele 100 și 101, cu privire la sistemele lor existente de ajutor. Comisia va autoriza orice sistem viitoare cu condiția respectării respectivelor dispoziții.

⁽¹⁾ JO L 270, 21.10.2003, p. 1. Regulament astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 864/2004 (JO L 161, 30.4.2004, p. 48).

⁽²⁾ În conformitate cu definiția din articolul 13 și următoarele din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului (JO L 160, 26.6.1999, p. 80), astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 583/2004 (JO L 91, 30.3.2004, p. 1).

100. Statele membre care au acceptat propunerea Comisiei trebuie să-și adapteze sistemele de ajutor existente care rămân operative după 9 octombrie 2004 în termen de șase luni, pentru a le face compatibile cu prezentele linii directe.
101. Statele membre trebuie să indice faptul că acceptă măsurile adecvate în cauză în termen de o lună de la primirea scrisorii menționate care propune măsurile adecvate.

7. DATA APLICĂRII ȘI DURATA

102. Comisia aplică prezentele linii directe de la 10 octombrie 2004 până la 9 octombrie 2009.

103. Notificările înregistrate de Comisie înainte de 10 octombrie 2004 sunt examinate în temeiul criteriilor în vigoare în momentul notificării.

104. Comisia examinează compatibilitatea cu piața comună a oricărui ajutor de salvare sau restructurare acordat fără autorizarea sa și care, în consecință, încalcă articolul 88 alineatul (3) din tratat pe baza prezentelor linii directe, în cazul în care ajutorul este acordat integral sau parțial după publicarea liniilor directe în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

În toate celelalte cazuri, examinarea se face pe baza liniilor directe care se aplică în momentul acordării ajutorului.

ANEXĂ

Formula ⁽¹⁾ de calcul pentru cuantumul maxim al ajutorului de salvare care poate face obiectul procedurii simplificate:

$$\frac{\text{EBIT}_t + \text{amortizare}_t + (\text{capital circulant}_t - \text{capital circulant}_{t-1})}{2}$$

Formula se bazează pe rezultatele operaționale ale întreprinderii (EBIT, venituri înainte de dobândă și taxe) înregistrate în anul anterior acordării/notificării ajutorului (indicat ca t). La această sumă, s-au adăugat amortizările. Apoi, la total trebuie adăugate modificările capitalului circulant. Modificările capitalului circulant se calculează ca diferență între activele circulante și pasivele curente ⁽²⁾ pentru ultimele perioade contabile închise. În același mod, dacă ar exista provizioane la nivel de rezultat operațional, atunci ele ar trebui să fie clar indicate, iar rezultatul nu ar trebui să includă asemenea provizioane.

Formula vizează estimarea fluxului de capital negativ de operare al întreprinderii în anul anterior solicitării ajutorului (sau înainte de acordarea ajutorului în cazul ajutoarelor nenotificate). Jumătate din suma aceasta ar trebui să permită menținerea în activitate a întreprinderii pe o perioadă de șase luni. De aceea, rezultatul formulei trebuie împărțit la 2.

Formula se poate aplica doar în cazul în care rezultatul este o sumă negativă.

În cazul în care formula duce la un rezultat pozitiv, este necesară prezentarea unei explicații detaliate care să demonstreze că întreprinderea se află în dificultate, în conformitate cu definiția de la punctele 10 și 11.

Exemplu:

Venituri înainte de dobândă și impozite (milioane EUR)	(12)	
Amortizări (milioane EUR)	(2)	
Bilanț (milioane EUR)	31 Decembrie, X	31 Decembrie, XO
<i>Active circulante</i>		
Numerar sau echivalent	10	5
Conturi debitoare	30	20
Inventare	50	45
Cheltuieli plătite în avans	20	10
Alte active circulante	20	20
Total active circulante	130	100
<i>Pasive curente</i>		
Conturi creditoare	20	25
Cheltuieli acumulate	15	10
Venituri reportate	5	5
Total pasive curente	40	40
Capital circulant	90	60
Modificări în capitalul circulant	(30)	

⁽¹⁾ EBIT (venituri înainte de dobândă și taxe în conformitate cu conturile anuale din anul anterior solicitării, indicat ca t) la care se adaugă amortizările din perioada respectivă, plus modificările de la capitalul circulant pe o perioadă de doi ani (anul anterior solicitării și cel dinainte), împărțit la doi pentru a stabili o sumă pe șase luni, și anume perioada normală pentru care se poate acorda un ajutor de salvare.

⁽²⁾ Active circulante: fonduri lichide, de încasat (conturi ale clienților și debitorilor), alte active circulante și cheltuieli plătite în avans, stocuri. Pasive curente: creanțe financiare, creanțe (cont furnizori sau creditori) și alte elemente de pasiv pe termen scurt, venituri reportate, alte plăți scadente, obligații fiscale.

Cuantumul maxim de ajutor de salvare = $[-12 + 2 + (-30)]/2 = -20$ milioane EUR.

Întrucât rezultatul formulei este mai mare de 10 milioane EUR, nu se poate utiliza procedura simplificată descrisă la punctul 30. În cazul în care această limită se depășește, statul membru ar trebui să prevadă o explicație privind modul în care au fost determinate nevoile viitoare de flux de capital ale întreprinderii și cuantumul ajutorului de salvare.
